

**2019-24-0157-00008**

**Skrivelse af 4. juni 2019 fra Fyns Politi**

Blandet dyrehold bestående af hunde, heste og papegøjer. Hundene blev holdt under uhygiejniske forhold, blev ikke fodret tilstrækkelig og havde ikke fri adgang til vand. Hestene gik ude hele året og havde ikke adgang til passende læskur og blev ikke fodret tilstrækkeligt. Papegøjerne blev holdt i for små bure.

**Rådet udtalte:**

Rådet har til brug for Rådets svar ad spørgsmål 9 og 10 anvendt sagkyndig bistand.

Spørgsmål 1:

Er rådet enig med embedsdyrlæge D1 (forhold 1, bilag 14) i, at hundehvalpen "A" har været udsat for grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og hvis ikke: foreligger der alternativt uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling?

*Svar ad 1:*

Det fremgår af sagsakterne, at hundene blev holdt under meget uhygiejniske forhold; "*En besigtigelse af stuehuset viste, at der var hundelort overalt...*". Dette understøttes af sagens billedmateriale.

Det fremgår tillige, at der ved kontrolbesøget 2. august 2018 ikke var permanent adgang til drikkevand: "*Den dårlige hund A var så tørstig, at den begyndte at lede efter vand ligeså snart den kom ud fra løbegården. Til sidst fandt den vand i en af baljerne på hestefolden. Den hang over kanten på baljen for at drikke. Den måtte efterfølgende hjælpes ned.*"

Af embedsdyrlægens rapport fra kontrolbesøget fremgår angående hunden A; "*7 mdr. Sort/hvid, stort overbid, huld 1 (meget tynd) pjusket/beskidt pels, slinger på bagpart, meget tørstig. Fra samme kuld som B, C og E men ca. halvt så stor. Ingen chip/registrering*".

Hunden blev samme dag overdraget til et dyreinternat og på baggrund af dens helbredstilstand aflivet dagen efter.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at hunden, ved at blive holdt under de beskrevne, uhygiejniske forhold, uden konstant fri adgang til drikkevand og ved, på grund af sygdom eller utilstrækkelig fodring, at have udviklet huldgrad 1 (på en skala fra 1 til 9) og slinger bagpart, ikke er blevet behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Hunden A burde for længst have været fodret sufficient og have været tilset af en dyrlæge med henblik på afklaring af andre årsager til dens dårlige huldtilstand end utilstrækkelig fodring samt udredning af årsagen til, at den var slinger på bagparten. Alternativt burde den have været aflivet.

Hunden har, ved at gå under de beskrevne forhold, været udsat for høj grad af smerte lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Rådet anser forholdet som groft uforsvarligt behandling af dyr jf. dyreværnsloven §§ 1, 2 og 3, stk. 1, første punktum.

Spørgsmål 2:

Kan rådet i den forbindelse - herunder på grundlag af de foreliggende fotos - udtale sig om, hvorvidt embedsdyrlægens huldvurdering forekommer korrekt?

*Svar ad 2:*

Nej, det er ikke muligt på baggrund af sagens fotomateriale samt det af embedsdyrlægen beskrevne at vurdere, om embedsdyrlægens huldvurdering er korrekt.

Spørgsmål 3:

Hvad kan være årsag til, at "A" var slinger i bagparten og hvad har en sådan lidelse betydet for hunden?

*Svar ad 3:*

Der er en række forskellige tilstande, der kan forårsage, at en hund bliver slinger i bagparten. Der er i sagsakterne ingen beskrivelse af en klinisk undersøgelse af hunden, blodprøveresultater, billeddiagnostisk undersøgelse eller andre diagnostiske undersøgelser, der kunne have påvist en eventuel årsag til, at hunden var slinger. Rådet kan derfor ikke med nogen grad af sikkerhed udtale sig om hverken årsagen til eller betydningen af, at hunden var slinger i bagparten.

Spørgsmål 4:

Hvilken betydning har det for en hund, at den har "markant overbid"?

*Svar ad 4:*

Det er individuelt, om en hund har symptomer af overbid eller ej.

Dette afhænger dels af graden af overbid, samt af om der samtidig er andre tandstillingsanomalier. I visse tilfælde kan underkæbens hjørnetænder forårsage læsioner i ganen med gener til følge. Desuden kan et meget voldsomt overbid i sjældne tilfælde være årsag til, at hunden har svært ved at æde. Om et overbid har klinisk betydning for en hund eller ej vil således bero på observation af hundens evne til at æde og en klinisk undersøgelse af hundens mundhule.

Spørgsmål 5:

Er rådet enig med embedsdyrlæge D1 i, at tæven "E" og dens hvalpe i kraft af opholdet på badeværelset har været udsat for grovere uforsvarlig behandling, alternativt uforsvarlig behandling?

*Svar ad 5:*

Følgende fremgår af politirapporten fra kontrolbesøget d. 2. august 2018: "Inde i huset på et lille bitte badeværelse var en tæve lukket inde med sine 5 små hvalpe. Da vi kom ind på toilettet flygtede tæven op i vindueskarmen. Den var ekstrem sky. Der var meget varmt, beskidt og en meget dårlig lugt på det lille toilet. Hundekurven fyldte stort set hele toilettet, så tæven kunne ikke gå rundt".

Sagens billedmateriale understøtter beskrivelsen af hundens opholdsrum. Af embedsdyrlægens rapport fra kontrolbesøget fremgår angående tæven E: ”4 år, sort labrador bl., huld 3, meget sky, ingen chip/registrering, hvalpe på 15 dage hvoraf fire er fine, den femte tynd og utrivelig.”

Lægges ovenstående til grund, finder Rådet, at tæven E ikke er blevet behandlet omsorgsfuldt og huset og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rummet, den er blevet holdt i, har ikke tilgodeset dens behov. Rådet finder, at tæven, ved at gå under de beskrevne forhold, har været udsat for betydelig grad af lidelse, angst og væsentlig ulempe, og at hundene har været udsat for mindst uforsvarligt behandling af dyr, jf. dyreværnsloven §§ 1, 2 og 3, stk. 1, første punktum.

#### Spørgsmål 6:

Hvilken dyreværnsmæssig betydning har det, at ”E [ikke] havde mulighed for at hvile komfortabelt andre steder end sammen med hvalpene”?

#### *Svar ad 6:*

I henhold til anerkendte praktiske erfaringer anbefales det, at tæver med hvalpe, fra hvalpene er ca. 3 uger gamle, frit skal kunne søge adskillelse fra hvalpene, for at tæven kan få mulighed for at tilfredsstille sine øvrige fysiologiske og adfærdsmæssige behov. Ved ikke at kunne søge væk fra hvalpene, er der en risiko for, at tæven bliver stresset.

I den konkrete sag var hvalpene kun 15 dage gamle, hvorfor Rådet vil nære betænkelighed ved at vurdere, at den manglende mulighed for, at tæven kunne søge adskillelse fra hvalpene, var til væsentlig ulempe for tæven.

Der skal endvidere henvises til bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde, hvoraf det fremgår, at ”Opholdsrum til tæver med hvalpe skal indrettes således, at tævens og hvalpenes behov tilgodeses, herunder at tæven fra hvalpene er 3 uger gamle frit skal kunne søge adskillelse fra hvalpene”.

#### Spørgsmål 7:

Er rådet enig i embedsdyrlæge D1s vurdering af, at ”F”, ”G” og ”H” er behandlet groft uforsvarligt, og at ”B”, ”D”, ”C” og ”I”, der er vurderet til at være i huld 3, er behandlet uforsvarligt (og hvis ikke: hvad er alternativt rådets vurdering)?

#### *Svar ad 7:*

Af politirapporten fra kontrolbesøget d. 2. august 2018 fremgår:

*”En besigtigelse af selve stuehuset viste, at der var hundelort overalt. Oppe på husets første sal var der inde i selve skunken i begge sider fyldt med hundelort. Der var skåle inde i skunken, så det var tydeligt, at hundene havde været lukket inde i skunkene. Det var muligt at lukke ind til begge skunkene.*

*Husets køkken og entre var også fyldt med hundelort. Tydeligt at hundene havde tilbragt meget tid her...*

*Ude i den store løbegård var der ikke adgang til vand... Størstedelen af hundene var meget sky. De var ikke vant til at blive håndteret. Ejeren havde svært ved at indfange hundene, og hun kunne slet ikke kalde på dem...*

*Forespurgt vedr. foderbeholdningen til hundene svarede xxxx, at hun lige var løbet tør. Xxxx havde dog en pose med ca. 3 kg. tørfoder fra Fakta. En mængde der ikke rakte til det store dyrehold. Der var intet hvalpefoder”.*

Embedsdyrlægen vurderede ved kontrolbesøget 2. august 2018 hundenes huld og fandt, at ”F”, ”G” og ”H” var i huld 2 og ”B”, D”, C” og ”I” var i huld 3 på en skala fra 1 til 9.

Lægges det til grund, at hundene blev holdt under uhygiejniske forhold uden permanent adgang til drikkevand og i områder uegnede til hold af dyr, at størstedelen af hundene var sky og at alle hundene var i foderstand langt under middel, er hundene ikke blevet behandlet forsvarligt og beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. De er ikke blevet behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Området, hvor de er blevet holdt, har ikke været indrettet på en sådan måde, at deres behov er blevet tilgodeset. Hundene har herved været udsat for høj grad af lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Samlet set finder Rådet, at hundene har været udsat for groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnsloven §§ 1, 2 og 3, stk. 1, første punktum.

#### Spørgsmål 8:

Har det efter rådets opfattelse nogen selvstændig, dyreværnsmæssig betydning, at der ifølge embedsdyrlæge D1s erklæring i flere af de rum, hvori hundene opholdt sig, var ”lort på gulvene”/”hundelorte over det hele”?

#### *Svar ad 8:*

Lokaler, hvor hunde holdes, skal være indrettet på en måde så god hygiejnisk standard kan opretholdes, og lokalerne skal være tilpasset hundens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Det skal være muligt for hunden at finde tørt, rent leje, og den skal have mulighed for at besøge andre steder end i hvileområdet. Der skal altid være adgang til frisk drikkevand.

Ved at gå under de i sagsakterne beskrevne forhold har hundene været udsat for betydelig grad af væsentlig ulempe.

#### Spørgsmål 9:

Kan rådet udtale sig generelt om krav til størrelsen af papegøjebure, og er rådet enig i, at størrelsen på de konkret anvendte bure er udtryk for, at papegøjerne er behandlet uforsvarligt?

#### *Svar ad 9:*

Generelt anbefales at papegøjefugle huses i voliere, hvor fuglen har plads til at flyve. Der bør som minimum være mulighed for at lave tre vingeslag på den lange led, og volieren bør have en bredde, der tillader fuld udfoldelse af vingerne. Desuden bør volieren have en højde, så fuglen kan søge op. For de i sagsakterne nævnte to arter svarer det til et minimumsmål på 2,5 m længde og 80 cm bredde og en højde på 1,5-2 meter.

Hvis papegøjefugle holdes i bure, hvor de ikke har mulighed for at flyve, bør fuglen dagligt have mulighed for at komme uden for buret. Som retningslinje for burstørrelsen vil Rådet anbefale, at

buret ca. har en længde på 3 gange fuglens vingefang, en bredde på ca. to gange fuglens vingefang og en højde på ca. 3 gange fuglens vingefang. For de i sagen to nævnte arter svarer det til et bur på ca. 120x80 cm med en højde på 120 cm.

Det fremgår af embedsdyrlægens rapport fra besøget 2. august 2018 angående de 3 papegøjer:

*”Burene var så små at fuglene havde svært ved at strække vingerne og ikke mulighed for at flyve, burene stod på gulvet i stuen hvor også hundene havde adgang og fuglene har derved ikke mulighed for at søge væk fra rovdyr”.*

Lægges ovenstående til grund, finder Rådet, at fuglene, ved at gå i de beskrevne bure, hvor de ikke kunne strække vingerne, og hvor de var placeret på gulvet i et rum, hvor flere hunde havde adgang, har været udsat for betydelig grad af væsentlig ulempe. Fuglene har herved været udsat for uforsvarlig behandling jf. dyreværnsloven §§1, 2 og 3 stk. 1. første punktum.

#### Spørgsmål 10:

Er det dyreværnsmæssigt problematisk, at en papegøje er alene i sit bur og i givet fald: hvorfor?

#### *Svar ad 10:*

Alle papegøjer er meget sociale dyr, som enten lever i flokke eller par. At huse en papegøje alene gennem længere tid er generelt problematisk, idet fuglens sociale behov ikke dækkes, hvilket ofte resulterer i adfærdsproblemer og mistrivsel.

I visse tilfælde vil papegøjer kunne trives alene, men det kræver, at der er tæt kontakt til ejer, og at fuglen dagligt stimuleres og får opmærksomhed.

#### Spørgsmål 11:

I forhold 6 (7) er embedsdyrlæge D1s vurdering (forhold 7, bilag 12), at hunden ”B” på grund af lavt huld og, fordi den franske fortil, har været udsat for ”mindst uforsvarlig behandling”. Rådet anmodes om at beskrive den sidstnævnte lidelse og herunder oplyse, hvad der kan være årsagen til dens opståen? Finder rådet i øvrigt, at hunden har været uforsvarligt eller groft uforsvarligt behandlet?

#### *Svar ad 11:*

At ”franske fortil” betyder, at hundens forpoter er roteret udad i forhold til benets lodrette akse (carpal valgus).

Carpal valgus ses hyppigst hos større, hurtigt voksende hunderacer, men kan også forekomme hos små hunderacer.

Der findes en række mulige årsager til carpal valgus bl.a.:

- genetisk disposition
- fejlnæring
- overfodring med energi, vitaminer og mineraler
- traume.

Tilstanden er sjældent smertevoldende.

I sagsakterne findes kun en visuel bedømmelse af hundens benstilling. Der er ingen beskrivelse af en klinisk undersøgelse af hundens lemmer, herunder palpatoriske fund eller beskrivelse af hundens gang under mønstring, og der foreligger ingen røntgenundersøgelse af hundens knogler og led. På den baggrund vil Rådet nære betænkelighed ved at vurdere, om der er nogen grad af uforsvarlighed forbundet med den beskrevne benstilling.

Det fremgår tillige af embedsdyrlægens rapport fra kontrolbesøget foretaget d. 1. februar 2019 (forhold 7, bilag 12, markeret med datoen 1. januar 2019, hvilket antages at være en skrivefejl) at *”B, sort labradorblanding, 4 mdr, fra Js kuld i oktober 2018, huld 2, fransker fortil, kan skyldes forkert/manglende fodring”*.

Lægges det til grund, at hvalpen var mager, huld grad 2 på en skala til 9, på grund af mangelfuld fodring, har den ikke været beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst varigt mén og væsentlig ulempe, og den har ikke været behandlet omsorgsfuldt og huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Hvalpen har herved været udsat for betydelig grad af væsentlig ulempe.

Rådet finder, at hvalpen har været udsat for uforsvarlig behandling jf. dyreværnsloven §§ 1 og 2.

#### Spørgsmål 12:

I samme forhold er det ligeledes embedsdyrlægens opfattelse, at fem heste har været udsat for *”mindst uforsvarlig behandling”*. Finder rådet, at dyrene har været uforsvarligt eller groft uforsvarligt behandlet?

#### *Svar ad 12:*

Af embedsdyrlægens beskrivelse af dyreholdet fra d. 2. august 2018 fremgår, at der var *”to varmbloods hopper og to islænder hopper, huld let undermiddel, ingen grovfoder på folden ved ankomsten”*.

Ved kontrolbesøg i besætningen d. 1. februar 2019 fandtes to ponyer, to heste og en shetlandspony, som alle var udegående. Alle dyr var i foderstand under middel, af embedsdyrlægen beskrevet som værende i huld fra 2,5 til 3,5 på en skala fra 1 til 9. De to ponyer havde adgang til et lille rum, de øvrige heste havde ikke adgang til ly, læ eller tørt leje. Af billedmaterialet fremgår, at rummet, som hestene havde adgang til, var uden strøelse og ikke egnet til hold af heste. Dyrene havde hverken adgang til strå- eller kraftfoder, og der fandtes intet foder til dyrene på ejendommen.

Ved kontrolbesøg d. 18. februar 2019 var der fire heste i besætningen. En af hestene vurderedes at have tabt sig yderligere: *”Den røde islænder virkede derimod som om at den var blevet endnu tyndere. Den var helt indsunket omkring lysken og hoftehjørnerne. Man kunne tydeligt mærke alle dens ribben. Der var intet halm eller fuldfoder til hestene. Kun 15 små baller wrap”*. Der var ved besøget fortsat ikke adgang til ly, læ eller tørt leje for alle hestene.

Hestene har ved, i perioden fra 2. august 2018 til 18. februar 2019, ikke at blive fodret tilstrækkeligt, således at deres huld var under middel, og ved at være udegående om vinteren uden adgang til ly, læ og tørt leje, ikke været behandlet forsvarligt og beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. De er ikke blevet behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og

sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum eller arealer, hvor dyrene er blevet holdt, har ikke været indrettet på en sådan måde, at dyrenes behov er blevet tilgodeset. Hestene har herved været udsat for betydelig grad af lidelse.

Rådet finder, at hestene har været udsat for mindst uforsvarlig behandling jf. dyreværnsloven §§ 1, 2 og 3, stk. 1, første punktum.

Spørgsmål 13:

Giver sagen rådet anledning til yderligere bemærkninger?

*Svar ad 13:*

Rådet finder, at sigtede ikke viser vilje eller evne til at sørge for dyreværnsmæssigt forsvarlige forhold i sit dyrehold. Dette bør efter Rådets opfattelse føre til rettens overvejelser om hel eller delvis fratagelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig med personligt med dyr, jf. dyreværnslovens § 29, stk. 1. Anvendelse af § 29 beror imidlertid på en juridisk vurdering, der alene foretages af domstolene.

**Afgørelse:**

Tiltalte blev straffet med bøde på 50.000 kr., jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, jf. stk. 2, jf. til dels stk. 4, nr. 1, jf. stk. 9, jf. § 1, § 2 og § 3, stk. 1, dyreværnslovens § 28, stk. 4, nr. 1, jf. stk. 9, jf. § 18, stk. 1, jf. Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 132 af 26. februar 2018 om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde m.v. § 37, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 1, jf. § 2, stk. 2, dyreværnslovens § 28, stk. 1, jf. § 1 og § 2, jf. til dels § 3, stk. 1, dyreværnslovens § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1 og hundelovens § 12, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, 1. pkt., jf. § 1, stk. 1, og § 8, stk. 2.

Tiltalte havde i flere tilfælde udsat sine dyr for grovere uforsvarlig behandling. Tiltalte frakendtes derfor retten til at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Tiltalte beholdt dog retten hertil, såfremt tiltalte ikke inden for 3 år fra endelig dom igen ejer, bruger, passer, slagter eller i det hele beskæftiger sig personligt med dyr på en sådan måde, at retten hertil skal frakendes, jf. dyreværnslovens § 29, stk. 1, jf. stk. 2. og 3.

Retten lagde vægt på omfanget af tiltalen, der omfattede uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af mange dyr.

Bøden blev fastsat skønsmæssigt og under hensyn til, at tiltalte havde en lav indkomst.